

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ BANKALAR YASASI
(39/2001 Sayılı Yasa)

Madde 33 Altında Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 39/2001 Sayılı Bankalar Yasası'nın 33'üncü maddesinin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak işbu Tebliğle aşağıdaki standart oranları ve bankaların diğer yükümlülüklerini belirler.

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

- Kısa İsim 1. Bu Tebliğ, “Bankaların Sermaye Yeterliliği Standart Oranı ile Kaldıraç Standart Oranının Ölçülmesine, Değerlendirilmesine ve Diğer Yükümlülüklerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” olarak isimlendirilir.
- Tefsir 2. Metin başka türlü gerektirmedikçe bu Tebliğde kullanılan;
- a) “**Dönem**”, Merkez Bankası'nın bankadan talep ettiği raporlamaya göre günlük, haftalık, aylık, üç aylık, yıllık olabilecek şekilde değişebilen zamanı,
  - b) “**Genel Piyasa Riski**”, bankaların Tek Düzen Hesap planlarında yer alan finansal araçlara ilişkin faiz oranı ve hisse senedi pozisyon riski nedeniyle maruz kalabileceği zarar olasılığını,
  - c) “**Kaldıraç Standart Oranı**”, ana sermayenin, bu Tebliğin 22'nci maddesinde anlatıldığı şekliyle, bilanço içi ve dışı riskler dâhil toplam risk tutarına bölünmesi suretiyle hesaplanan oranı,
  - ç) “**Kredi Riski**”, bilanço içi varlıklar ile gayrinakdi krediler, taahhütler ve türev finansal araçlardan kaynaklanan kredi riski nedeniyle maruz kalınabilecek zarar olasılığını,
  - d) “**Kredi Türevi**”, kredi bazında türetilen finansal enstrümanları,
  - e) “**Koruma Alıcısı**”, referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini bir kredi türeviyle kısmen ya da tamamen üçüncü kişilere aktaran tarafı,
  - f) “**Koruma Satıcısı**”, referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini bir kredi türeviyle kısmen ya da tamamen üstlenen tarafı,
  - g) “**Kur Riski**”, bankaların, tüm döviz varlık ve yükümlülükleri nedeniyle döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler sonucu maruz kalabilecekleri zarar olasılığını,
  - ğ) “**Menkul Kıymet veya Emtia Teminathı Finansman İşlemleri**”, repo işlemleri, ters repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç verme veya ödünç alma işlemleri ve kredili menkul kıymet işlemlerini,
  - h) “**Merkez Bankası**”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nı,
  - ı) “**Opsiyon Riski**”, opsiyonlardan kaynaklanan piyasa riski için bankaların maruz kalabilecekleri zarar olasılığını,

- i) “**Özkaynak**”, esas, unsur ve oranları, bu Tebliğin 7’nci maddesinde anlatılan ana sermaye ve katkı sermaye toplamı ile bu toplamdan sermayeden indirilecek değerlerin düşülmesi sonucu bulunacak tutarı,
  - j) “**Piyasa Riski**”, bankaların genel piyasa riski, kur riski, spesifik risk, opsiyon riski ve Merkez Bankası tarafından belirlenecek ilgili riskler nedeniyle maruz kalabilecekleri zarar olasılığını,
  - k) “**Referans Varlık**”, kredi türevlerinde, teslimatta ödenecek tutarı belirlemek için kullanılacak varlığı,
  - l) “**Sermaye Yeterliliği Standart Oranı**”, özkaynak/risk ağırlıklı varlıklar, gayrinakdi krediler ve yükümlülükler (kredi riskine esas tutar + piyasa riskine esas tutar + operasyonel riske esas tutar), standart oranını,
  - m) “**Spesifik Risk**”, getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş finansal araçlardan ve hisse senetlerinden oluşan pozisyonlarda, geniş piyasa hareketleri dışında, bu pozisyonları oluşturan finansal araçları ihraç veya garanti eden ve ödeme yükümlülüğünü üstlenen kuruluşların yönetimlerinden ve mali bünyelerinden kaynaklanabilecek sorunlar nedeniyle meydana gelebilecek zarar riskini,
  - n) “**Standart Yöntem**”, kredi riski, piyasa riski ve operasyonel riskine esas sermaye yükümlülüğünün hesabında bankaların uygulayacağı ve bu Tebliğ’in üçüncü kısmında uygulama esas ve usulleri belirtilen “Standart Yöntem ile Kredi Riski, Piyasa Riski ve Operasyonel Risk Ölçüm Yöntemi”ni,
  - o) “**Operasyonel Risk**”, yetersiz veya başarısız iç süreçler, insanlar ve sistemlerden ya da harici olaylardan kaynaklanan ve yasal riski de kapsayan zarar etme olasılığını,
  - ö) “**Yenileme Maliyeti**”, varlığın, aynı işlev ve kullanım ömrüne sahip, verimlilik ve karlılık gibi unsurlar bakımından benzer nitelikte olan diğer bir varlıkla ikame edilmesi maliyetini,
  - p) “**Yasa**”, 39/2001 Sayılı Bankalar Yasasını,
- ifade eder.

Amaç, Kapsam

3. Tebliğin amacı, 39/2001 sayılı Bankalar Yasasının 33’üncü maddesi uyarınca bankaların, sermaye yeterliliğinin ölçülmesinde, buna bağlı olarak sermaye artırımlarında ve özkaynaklarının mevcut ve potansiyel riskler (Kredi Riski, Piyasa Riski ve Operasyonel Risk) nedeniyle oluşacak zarara karşı korunmasında uyulacak sermaye yeterliliği standart oranının tanımlanması ile kaldıraç etkisiyle maruz kalmaları muhtemel risklere karşı yeterli ana sermaye bulundurmaları için kaldıraç standart oranı ve diğer yükümlülüklerinin sağlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

İKİNCİ KISIM

Özkaynak

Sermaye Tanımı

4. (1) Sermaye, ana sermaye ve katkı sermayeden meydana gelir.

- (2) (A) Ana sermayeyi; nakden ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş sermaye, kanuni yedek akçeler (muhtemel zararlar karşılığı), ihtiyari ve fevkalade yedek akçeler ve bankaların hesap özetlerinde yer alan vergi provizyonundan sonraki dönem kârı ve geçmiş yıllar kârı oluşturur. Ana sermayenin hesaplanmasında, bankaların hesap özetlerinde yer alan dönem zararı ile geçmiş yıllar zararı toplamı yanı sıra 6'ncı maddenin (1)'inci fıkrasının (B), (D), (G), (İ) ve (J) bentlerinde belirtilenler indirim kalemi olarak dikkate alınır.
- (B) Bankalar, ilave nakit girişi olmaksızın bu maddenin (3)'üncü fıkrasının (A) bendi kapsamında izlenen hesaplarındaki rakamlarını ödenmiş sermayeye aktarmaları halinde, aktarılan tutar, ana sermayelerinin hesabında dikkate alınmaz.
- (3) (A) Katkı sermaye; genel karşılıklar, banka sabit kıymet yeniden değerlendirme fonu, iştirakler ve bağlı ortaklıklar ile sermayelerine katılan diğer ortaklıklar sabit kıymet yeniden değerlendirme karşılığı, alınan sermaye benzeri krediler, muhtemel riskler için ayrılan serbest karşılıklar ve menkul değerler değer artış fonundan oluşur.
- (B) Katkı sermayenin ana sermayenin yüzde yüzünden (% 100) fazla olan kısmı, sermayenin hesabında dikkate alınmaz. Katkı sermayenin unsurlarından olan genel karşılıklar ile muhtemel riskler için ayrılan serbest karşılıkların kredi riskine esas tutar toplamının onbinde yüzyirmibeşini aşan kısmı katkı sermaye hesabına dâhil edilmez.
- (C) Bankalarca sağlanan ve kalan vadesi 5 yıl ve daha uzun olan sermaye benzeri krediler katkı sermaye içinde mütalaa edilir. Sermaye benzeri kredilerin ana sermayenin yüzde ellisinden (% 50) fazla olması halinde, bu oranı aşan kısım hesaplamaya dâhil edilmez.

Sermaye Benzeri Krediler

5. (1) (2)'nci fıkrada sıralanan koşulları taşımak kaydıyla katkı sermaye hesabına dâhil edilen kredilerdir. Aynı koşulları sağlayan her türlü borçlanma aracı, adına bakılmaksızın sermaye benzeri kredi olarak kabul edilebilir.
- (2) Bir kredinin "sermaye benzeri kredi" ve/veya bu nitelikte bir kredi olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki koşulların her birinin sağlanması gereklidir:
- (A) Başlangıç vadesi en az beş yıl olmalı ve bankanın tasfiyesi halinde, hisse senetlerinden bir önce, diğer tüm borçlardan sonra ödenmesi kredi sağlayıcı tarafından kabul edilmelidir.
- (B) Banka tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak finanse edilmemelidir.

- (C) Merkez Bankası'nın, bankayı Yasanın 37'nci maddesine konu etmesine sebep olabilecek aykırılıkların oluşması halinde, Merkez Bankası kararı ile kayıttan silinebilmeli veya hisse senedine dönüştürülebilmelidir.
- (Ç) Tek seferde kullanılmalıdır.
- (D) Herhangi bir şekil ve surette doğrudan ya da dolaylı olarak teminata bağlanmış olmamalıdır.
- (E) Hiçbir türev işlem ve sözleşme ile ilişkilendirilmemelidir.
- (F) Başka kişilere temlik edilemeyeceği yazılı olarak belirlenmelidir.
- (G) Faiz ve diğer masraflar hariç, anapara geri ödemesinin beş yıldan önce yapılamayacağı açıkça hükme bağlanmış olmalıdır.
- (3) Sermaye benzeri kredilerin katkı sermaye hesabına dâhil edilebilmesi için yukarıdaki (2)'nci fıkrada sayılan koşulları ihtiva eden kredi sözleşmesinin aslı veya onaylı sureti, sözleşme henüz imzalanmamışsa aslı izin verilmesinin ardından bilahare ibraz edilmek üzere, sözleşme taslağı ile birlikte Merkez Bankası'na izin başvurusunda bulunulur. Gerekli koşulları taşıyan sermaye benzeri krediler, Merkez Bankası'nın, kredinin kaynağının izin başvurusunda belirtilen kaynak olduğunu tespit etmesini müteakiben gerekli izni vermesiyle, banka kayıtlarına intikal tarihi itibarıyla katkı sermaye hesaplamalarına dâhil edilir. Bu kredilere uygulanacak faiz oranlarının sözleşmede açık bir şekilde belirlenmemesi ve benzer kredilere göre aşırı ölçüde yüksek olması halinde, kredinin katkı sermaye hesabına dâhil edilmesine izin verilmeyebilir.
- (4) İzin sözleşme taslağına binaen verilmiş olması durumunda, bilahare ibraz edilen asıl sözleşme ile iznin verildiği sözleşme taslağı hükümleri arasında farklılık bulunması halinde, katkı sermaye hesabına dâhil edilebilmesi için yeniden izin alınması gereklidir.
- (5) Sermaye benzeri kredi kullandıran kişi yada kişilere banka tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak nakdi ve/veya gayrinakdi kredi kullanılması halinde, kullanılan kredi tutarı katkı sermayenin hesaplanmasında sermaye benzeri kredi toplamından indirilir.
- (6) Sermaye benzeri kredilerin vadesinden önce geri ödenmesine, bankanın kredi sınırlarına ve standart oranlara uyumu gözetilerek Merkez Bankası'nca izin verilebilir.
- (7) Katkı sermaye hesaplamalarına dâhil edilmesine Merkez Bankası'nca izin verilen sermaye benzeri kredilerden kalan vadesi beş yıldan az

olanlar, her bir yıl için yüzde yirmi (% 20) oranında azaltılarak katkı sermaye hesaplamalarına intikal ettirilir. Vadesine bir yıldan az süre kalan sermaye benzeri krediler katkı sermaye hesaplamasında dikkate alınmaz.

- (8) Bu maddenin (2)'nci fıkrasının (C) bendine göre, Merkez Bankası tarafından hisse senedine dönüştürülmesine karar verilen sermaye benzeri kredinin sermayenin yüzde onu (% 10) veya üzeri olması durumunda, pay edinen kişilerin temettü hariç ortaklık haklarını kullanabilmeleri için kurucularda aranan nitelikleri taşımaları ve Merkez Bankası'ndan onay almaları şarttır. Onay alamayanların temettü hariç diğer ortaklık hakları Yasanın 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasına göre Merkez Bankası'nca kullanılır.
- (9) Merkez Bankası'nca izin verilmesi halinde, bankanın sermaye artırımlarında kullanılması hissedarlarca kesin ve yazılı olarak taahhüt edilen, karşılığında hiç bir şekil ve surette faiz tahakkuku ve ödemesi yapılmayan ve tasfiye halinde, hisse senetlerinden bir önce, diğer tüm borçlardan sonra ödenmesi kabul edilen, herhangi bir şekil ve surette doğrudan ya da dolaylı olarak teminata bağlanmamış, hiçbir türev işlem veya sözleşmeyle ilişkilendirilmemiş, bankaya rehnedilmiş mevduat veya diğer kaynaklar da vade şartı aranmaksızın, niteliklerine göre sermaye benzeri kredi olarak kabul edilebilirler.
- (10) Merkez Bankası sermaye benzeri kredilerle ilgili ilave şartlar getirebilir.

Sermayeden
İndirilen Değerler

6. (1) Özkaynak hesaplamasında sermayeden indirilen değerleri aşağıdaki kalemler oluşturur;
  - (A) Mali iştirakler, bağlı ortaklıklar ile sermayesine katılan diğer mali ortaklıklara (bankalar, sigorta şirketleri, finansal kiralama kurumları, risk sermayesi kuruluşları, yatırım danışmanlığı kuruluşları, kredi kartı çıkaran kuruluşlar, yatırım ortaklıkları, genel finans ortaklıkları, yetkili müesseseler gibi diğer kuruluşlara olan sermaye katılımları) ilişkin tutarlar,
  - (B) Özel maliyet bedelleri,
  - (C) İlk tesis giderleri,
  - (Ç) Aktifleştirilmiş giderler,
  - (D) Peşin ödenmiş giderler,
  - (E) İştiraklerin, bağlı ortaklıkların, sermayesine katılan diğer ortaklıkların ve sabit kıymetlerin rayiç değeri bilânçoda kayıtlı değerinin altında ise aradaki fark,

- (F) Yurt dışında kurulu olanlar da dâhil olmak üzere bankalara ve diğer finansal kuruluşlara verilen sermaye benzeri krediler,
- (G) Şerefiye,
- (H) (a) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde veya Türkiye'de kurulu herhangi bir banka nezdinde bulundurulmuş tamamı üç aya kadar vadeli hesaplar ile vadesine bir yıldan az kalan Türkiye Cumhuriyeti devlet iç borçlanma senetleri için, özkaynağın yüzde yirmi beş (% 25)'i veya mevduatın yüzde dördünden(% 4) hangisi daha fazla ise fevkindeki limit aşımaları,
- (b) Bu bendin (a) alt bendi hariç olmak üzere Yasanın 23'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının A bendi kapsamındaki kredilerin özkaynağın yüzde yirmi beşini (% 25) aşan kısımları ile Yasanın 23'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının (C) bendi ve 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası kapsamındaki kredilerin limit aşımaları,
- (I) Yasanın 28'inci madde sınırlarının ihlali halinde ihlal edilen tutar kadarı,
- (İ) Peşin ödenmiş vergi tutarı,
- (J) Dağıtımın fiilen yapılmasına gerek kalmaksızın, genel kurulda karar alınan kâr dağıtım tutarı,
- (2) (1)'inci fıkranın (H) bendi uygulanmasında; bankanın muhabetine; yurt dışında kurulu merkezine; ve/veya herhangi bir şubesine yapmış olduğu hesabın,
- (A) Takip eden ilk iş günü içerisinde hesapların yasal sınıra çekilmesi,
- (B) Takip eden iki iş günü içerisinde Merkez Bankası'na belgelenip istisna talep edilmesi şartıyla
- Yasa'nın 23'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının (A) bendine istinaden özkaynağın yüzde yirmi beşi (% 25) ve/veya 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında belirtilen sınırlarla ilgili Merkez Bankası istisna tanıyabilir.
- (3) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde faaliyette bulunan bankaların yurt dışında kurulu merkezlerine ve/veya diğer şubelerine yaptıkları tevdiat, Yasanın 23'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası kapsamında kredi olarak sayılır. Bu kapsamda Yasa'nın 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan bankanın dâhil olduğu risk grubu hesaplamasına ilave edilir. Ancak, yapılan tevdiatın vadesinden kısa olmamak kaydıyla, merkez ve yurt dışında kurulu diğer şubelerden sağlanan fonlar, Yasanın 23'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası kapsamında nakit karşılık olarak değerlendirilir.

Özkaynak

7. Özkaynak sermayeden 6'ncı maddede belirtilen değerlerin anlatıldığı şekliyle indirilmesi suretiyle hesaplanır. Bankaların mali tablolarının bağımsız denetimden geçirilmesi ve genel kurullarınca onaylanmasından sonra dönem kârı, ihtiyari yedek akçeler ve geçmiş yıllar kârından ödenmiş sermayeye aktarılan tutarlar hariç olmak üzere Merkez Bankası'nca onaylanmamış sermaye artırımları özkaynak hesabında dikkate alınmaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Sermaye Yeterliliği Standart Oranına Göre Hesaplanması Gereken Riskler

BİRİNCİ BÖLÜM
Kredi Riski Hesaplama Esasları

Kredi Riskine
Esas Tutarın
Hesaplanması

8. (1) Kredi riskine esas tutar, bilanço içi varlıklar ile gayrinakdi krediler, taahhütler ve türev finansal araçlara ilişkin kredi riskine esas tutarların toplamından oluşur.
- (2) Bilanço içi varlıklar ile gayrinakdi krediler, taahhütler ve türev finansal araçların kredi riskine esas tutarları, kredi eşdeğerlerine göre Ek 1'de yer alan Cetvelde belirtilen risk ağırlıklarına göre tasnif edilerek gruplandırılır. Kredi eşdeğerleri:
- (A) Bilanço içi varlıklar bakımından bilançoda kayıtlı değerlerini anlatır.
- (B) Gayrinakdi krediler ve taahhütlerle ilgili işlemler bakımından, varsa bu işlemler için "*Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Tebliğ*" istinaden ayrılan özel karşılıklar düşüldükten sonraki net tutarlarının ilgili Tebliğde belirtilen krediye dönüştürme oranları ile çarpıldıktan sonra bulunacak tutarlarını ifade eder.
- (C) Bu Tebliğ amaçlarına yönelik olarak, çekler için ödeme taahhütlerinin hesabında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kurulu bankalar tarafından ihraç edilen çekler, yüzde yirmibeş (% 25) krediye dönüşüm oranına tabi tutularak, Ek 1'deki ilgili risk ağırlığı satırına yerleştirilmek suretiyle risk ağırlığına tabi tutulur.
- (Ç) Dövize, faiz oranına, altına dayalı türev finansal araçlar bakımından, bunların nominal değerlerinin, *Kredilerle İlgili Esas ve Usuller Tebliğinde* belirtilen krediye dönüştürme oranları ile çarpılmasından elde edilecek tutarları ifade eder.
- (D) Hisse senedine ve emtiaya dayalı türev finansal araçlar bakımından bunların nominal değerlerinin, bu Tebliğin ekinde yer alan Tablo 1'deki krediye dönüştürme oranları ile çarpılmasından elde edilecek tutara pozitif yenileme maliyetlerinin ilave edilmesi suretiyle bulunacak tutarları ifade eder.
- (3) Aşağıda belirtilenler için kredi riskine esas tutar hesaplanmaz;
- (A) Sermayeden indirilen değerlere ilişkin indirim konusu tutarlar,
- (B) Tükenme ve değer kaybıyla karşı karşıya olan varlıkların kredi eşdeğerleri ilgili amortismanlar ve karşılıklar, risk ağırlıklı varlıklar, gayrinakdi krediler ve yükümlülükler hesaplaması kapsamında ayrıca risk ağırlığına tabi tutulmaz.
- (4) Bilanço içi varlık, gayrinakdi kredi, taahhüt ve türev finansal araçların teminatlandırılmış olmaları durumunda, bunların sadece teminatlandırılmış kısımları teminatına göre risk ağırlığına tabi tutulabilir.
- (5) Bankalarla ilgili mevzuatta yapılan değişiklikler sonucu yeni tanımlanan kalemler ve yeni finansal enstrümanlar olarak geliştirilen

ve tanımlanan işlemler ile ilgili olarak, bu Tebliğ eki Ek 1 cetvelde henüz risk ağırlığı verilmemiş bulunan hesaplar Merkez Bankası'nca aksi belirtilinceye kadar yüzde yüz (% 100) risk ağırlığına tabi tutulacaktır.

- (6) Bankanın risk grubuna kullandırılan krediler ile banka risk grubuna ait varlıkların nakit bloke dâhil teminat olarak gösterildiği tüm krediler yüzde yüz (% 100) risk ağırlığına tabi tutulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Piyasa Riskinin Hesaplanma Esasları

- Standart Yöntem 9. Tüm bankalar, bu bölümde belirtilen standart yöntem esas ve usullerine İle Piyasa Riskine göre, maruz kaldıkları piyasa riskini hesaplamak ve Merkez Bankası'na Esas Tutarın raporlamakla yükümlüdürler. Hesaplanması
- Getirisi Faiz 10. (1) Bankanın menkul kıymetleri arasında yer alan ve getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş, borçlanmayı temsil eden her türlü menkul İlişkilendirilmiş kıymetler ile bu menkul kıymetlere dayalı olarak yapılan repo Finansal Araçlara ilişkili olarak yapılan forward, future ve swap gibi türev araçlara ilişkin faiz İlişkin Genel oranındaki değişikliklerden kaynaklanabilecek piyasa riski, yukarıda Piyasa Riski İçin belirtilen finansal araçlara ilişkin uzun ve kısa pozisyonların "Vade Sermaye Merdiveni Tablosu" üzerinde tasnif edilerek yerleştirilmesi suretiyle Yükümlülüğünün hesaplanır Ek 2.
- Standart Yöntem ile Hesaplanması
- (2) "Vade Merdiveni Tablosu", Türk Lirası (TL), İngiliz Sterlini (GBP), Amerikan Doları (USD), Euro (EUR) ve diğer dövizler olarak ve her bir para cinsinin TL karşılıkları hesaplanmak suretiyle her bir para cinsi bazında, ayrı ayrı düzenlenir. Tabloların hazırlanmasında, yukarıda belirtilen para cinsleri dışında kalan paralarla yapılan, (1)'inci fıkrada belirtilen işlemler, belirtilen para cinslerindeki işlemlerin toplamının yüzde yirmisinden (% 20) fazla ise bunlar da ayrı tablolarda belirtilir.
- (3) Sabit faizli menkul kıymetler vadeye kalan sürelerine göre, değişken faizli menkul kıymetler ise yeniden fiyatlandırma tarihine kalan sürelere göre "Vade Merdiveni Tablosu"ndaki vade diliminden uygun olanına yerleştirilir.
- (4) Bir faiz swabı işleminde ise, değişken oranda faiz tahsil edilmesi ve sabit faiz ödenmesi durumunda, "Vade Merdiveni Tablosu"na yeniden fiyatlandırma tarihine kadar olan vadede değişken faiz oranı üzerinden uzun pozisyon, swap sözleşmesinin kalan vadesinde ise sabit faiz oranı üzerinden kısa pozisyon yazılır.
- (5) Her bir vade dilimindeki uzun ve kısa pozisyonlar aşağıda belirtilen tabloda yer alan ilgili vade dilimindeki risk ağırlığı ile ağırlıklandırılır. Aynı vade dilimindeki ağırlıklandırılmış toplam kısa ve toplam uzun pozisyonlardan mutlak değer olarak küçük olanı üzerinden yüzde on (% 10) dikey sermaye gereksinimi hesaplanır. Her bir vade dilimi için tek bir net pozisyon bulunması amacıyla bütün vade dilimlerindeki kısa ve uzun pozisyonlar netleştirilir.

Vadeye Kalan Süre	Risk Ağırlığı (%)
I. ZAMAN ARALIĞI	
1 aydan daha az	0,00
1 ile 3 ay arası (3 ay dâhil)	0,20
3 ile 6 ay arası (6 ay dâhil)	0,40
6 ay ile 12 ay arası (12 ay dâhil)	0,70
II. ZAMAN ARALIĞI	
1 ile 2 yıl arası (2 yıl dâhil)	1,25
2 ile 3 yıl arası (3 yıl dâhil)	1,75
3 ile 4 yıl arası (4 yıl dâhil)	2,25
III. ZAMAN ARALIĞI	
4 ile 5 yıl arası (5 yıl dâhil)	2,75
5 ile 7 yıl arası (7 yıl dâhil)	3,25
7 ile 10 yıl arası (10 yıl dâhil)	3,75
10 ile 15 yıl arası (15 yıl dâhil)	4,50
15 ile 20 yıl arası (20 yıl dâhil)	5,25
20 yıl ve daha fazla	6,00

- (6) Elde edilen vade dilimlerinin net kısa ve uzun pozisyonları, her üç zaman aralığı için ayrı ayrı toplanır ve aynı zaman aralığı içinde ters yönlü pozisyonlar olması durumunda, bunların mutlak değer olarak küçük olanının mutlak değeri üzerinden I. zaman aralığı için yüzde kırk (% 40), II. ve III. zaman aralığı için yüzde otuz (% 30) oranında Yatay Sermaye Gereksinimi-I (YSG-I) hesaplanır.
- (7) Üç zaman aralığı içindeki kısa ve uzun pozisyonlar netleştirilerek her bir zaman aralığı için net pozisyonlar elde edilir.
- (8) Birbirine komşu zaman aralıklarında ters yönde pozisyonlar söz konusu ise bunlardan mutlak değer olarak küçük olanının mutlak değeri üzerinden yüzde kırk (% 40) Yatay Sermaye Gereksinimi-II (YSG-II) hesaplanır.
- (9) Birbirine komşu zaman aralıklarında ters yönlü pozisyonların bulunması nedeniyle denkleşen ve YSG-II hesaplanan zaman aralığı pozisyonları netleştirilir. Eğer I ve II. Zaman Aralıkları netleştirilmişse bulunan yeni pozisyon değeri Zaman Aralığı I'in pozisyonu; II ve III. Zaman Aralıkları netleştirilmişse bulunan yeni pozisyon Zaman Aralığı III'ün pozisyonu olarak kabul edilir. Zaman Aralığı I ve III'e ait pozisyonların her ikisi de aynı yönde pozisyonlar ise toplamalarının mutlak değeri üzerinden yüzde yüz (% 100), biri kısa diğeri uzun pozisyon ise mutlak değeri küçük olanın mutlak değeri üzerinden yüzde yüz (% 100), her iki pozisyonun netleştirilmesinden elde edilen pozisyonun mutlak değeri üzerinden de yüzde yüz (% 100) oranında Yatay Sermaye Gereksinimi -III (YSG-III) hesaplanır.
- (10) Vade merdiveni tablosundaki tüm vade dilimlerinde veya zaman aralıklarında aynı yönde pozisyon bulunması durumunda bunların toplamının mutlak değeri üzerinden Yatay Sermaye Gereksinimi-III (YSG-III) hesaplanır.
- (11) Dikey ve yatay sermaye gereksinimleri toplamı, getirisi faiz oranı ile

ilişkilendirilmiş finansal araçlara ilişkin genel piyasa riski için gerekli olan sermaye gereksinimi tutarını gösterir.

Hisse Senetleri
İçin Genel Piyasa
Riski
Hesaplaması

11. (1) Bankalar menkul kıymetleri arasında yer alan hisse senetleri ve hisse senetlerindeki fiyat değişikliklerinden etkilenen finansal araçlar üzerinden genel piyasa riski için sermaye yükümlülüğü hesaplarlar.
- (A) Münferit hisse senetleri ile ilişkilendirilmiş future ve vadeli işlemlerin cari piyasa fiyatlarını,
(B) Bir hisse senedi endeksi ile ilişkilendirilmiş future işlemlerde, işlemin dayanağını oluşturan hisse senedi portföyünün cari piyasa fiyatını,
esas olarak hesaplamak zorundadırlar.
- (2) Hisse senedi swap işlemlerinde, işlemin her bir ayağını oluşturan pozisyonlar ayrı ayrı değerlendirilir. Eğer swap işleminin ayaklarından bir tanesi sabit veya değişken faiz oranı ile ilişkilendirilmişse buna ilişkin pozisyon 10'uncu maddedeki hükümlerde belirtilen usule uygun olarak faiz oranı riski için sermaye yükümlülüğünün hesabında dikkate alınır.
- (3) Hisse senetleri pozisyonlarının taşıdığı genel piyasa riski için ayrılması gereken sermaye yükümlülüğü, hisse senetlerine ilişkin toplam uzun pozisyonlar ile toplam kısa pozisyonlar arasındaki farkın yüzde sekiz (% 8)'idir.
- (4) Aynı şirket tarafından ihraç edilmiş hisse senetlerine ilişkin uzun ve kısa pozisyonlar netleştirildikten sonra hesaplamaya dâhil edilir.

Getirisi Faiz
Oranı İle
İlişkilendirilmiş
Finansal
Araçlara İlişkin
Spesifik Riskin
Hesaplanması

12. (1) Net pozisyon tutarları üzerinden, getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş alım-satım konu menkul kıymetlerin türü ve kalan vadeleri dikkate alınarak aşağıdaki tabloda yer alan oranlarda, spesifik risk için sermaye gereksinimi hesaplanır.

Menkul Kıymet Türü	Oran (%)
Kamu Menkul Kıymetleri	% 0.00
Nitelikli Menkul Kıymetler:	
Vadeye Kalan Süresi 6 ay ve daha az olanlar	% 0.25
Vadeye Kalan Süresi 6 –24 ay olanlar	% 1.00
Vadeye Kalan Süresi 24 aydan uzun olanlar	% 1.60
Diğer Menkul Kıymetler	% 8.00

- (2) Nitelikli menkul kıymetler, en az iki kredi derecelendirme kuruluşundan yatırım yapılabilir notu almış menkul kıymetlerden oluşur. Sadece bir kredi derecelendirme kuruluşundan yatırım yapılabilir notu almış veya hiç derecelendirilmemiş menkul kıymetler de, söz konusu menkul kıymetleri ihraç edenin tanınmış bir teşkilatlanmış borsaya kote edilmiş menkul kıymetlerinin bulunması durumunda nitelikli menkul kıymet olarak kabul edilir.
- (3) Faiz ve döviz kuru swap işlemleri, forward faiz ve döviz işlemleri ve faiz oranı future işlemleri için spesifik risk hesaplanmaz. Future sözleşmelerinde işlemin dayandığı finansal araç getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş bir menkul kıymet ise bu menkul kıymet için spesifik risk bu maddede belirtilen esaslara göre hesaplanır.

Hisse Senetleri

13. (1) Münferit hisse senetleri ile ilişkilendirilmiş future ve vadeli işlemlerin

İçin Spesifik
Risk
Hesaplaması

- cari piyasa fiyatlarını, esas olarak hesaplanır.
- (2) Bir hisse senedi endeksi ile ilişkilendirilmiş future işlemlerde, işlemin dayanağını oluşturan hisse senedinin cari piyasa fiyatını, esas olarak hesaplamak zorundadırlar.
  - (3) Aynı şirket tarafından ihraç edilmiş hisse senetlerine ilişkin uzun ve kısa pozisyonlar netleştirildikten sonra hesaplamaya dâhil edilir.
  - (4) Hisse senetleri pozisyonlarının taşıdığı spesifik risk için ayrılması gereken sermaye yükümlülüğü, hisse senetlerine ilişkin kısa ve uzun pozisyonların mutlak değerleri toplamının yüzde sekiz (% 8)'idir. Söz konusu oran, likit ve iyi çeşitlendirilmiş portföyler için yüzde dört (% 4) olarak uygulanır. Aşağıdaki tabloda yer alan endekslere dayalı sözleşmeler için spesifik risk oranı yüzde dört (% 4), olarak alınır.

ENDEKS	ÜLKE
BİST	Türkiye
S & P 500	A.B.D
NIKKEI 25	Japonya
DAX	Almanya
FTSE 100 ve FTSE -Mid 250	İngiltere
CAC 40	Fransa
TSE 35	Kanada
SMI	İsviçre
OMX	İsveç
IBEX 35	İspanya
EOE 25	Hollanda
BEL 20	Belçika
ATX	Avusturya

Kur Riskine
Esas Sermaye
Yükümlülüğü
nün Standart
Yöntem İle
Hesaplanması

14. (1) Bankalar, tüm döviz varlıkları ve yükümlülükleri, vadeli döviz işlemleri, swaplar gibi kur riski içeren türev sözleşmeleri üzerinden kur riskine esas sermaye yükümlülüklerini hesaplamak zorundadırlar. Özkaynak hesaplamasında sermayeden indirilen döviz varlıklarından mali iştirakler ve bağlı ortaklıklar, bağlı menkul kıymetler ve sabit kıymetler için kur riskine esas sermaye yükümlülüğü hesaplanmaz.
- (2) Sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacıyla her bir döviz cinsinin Türk Lirası karşılıkları itibarıyla aktif ve pasif hesaplarda bulunan tüm döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin net pozisyon, döviz cinsinden cayılamaz nitelikli gayrinakdi kredilere ilişkin net pozisyon ve vadeli döviz işlemlerine ilişkin net pozisyon bulunur. Her bir döviz cinsi için hesaplanan net kısa pozisyonlar ve net uzun pozisyonlar ayrı ayrı toplanır ve bunlardan mutlak değer olarak büyük olanı ile mutlak değer olarak net altın pozisyonu toplamı üzerinden yüzde sekiz (% 8) oranında sermaye yükümlülüğü hesaplanır.
- (3) Döviz cinsinden cayılamaz nitelikli gayrinakdi kredilere ilişkin net pozisyonun sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dâhil edilmesinde, henüz nakde dönüşmemiş yükümlülüğe ilişkin alacak hakkının, gayrinakdi krediyle aynı para cinsinden olması durumunda alacak tutarı, uzun pozisyon olarak dikkate alınır. Bununla beraber alacak hakkının farklı döviz cinsinden olması halinde alacak tutarı kendi

döviz cinsinden uzun pozisyon olarak döviz varlıkları arasında gösterilir. Gayrinakdi kredilere ilişkin alacağın uzun pozisyon olarak dikkate alınmasında, alacak hakkının belgelenmesi ya da teminat altına alınmış olması esastır.

(4) Gayrinakdi kredi borçlusunun kredi değerliliği ve ödeme yeteneği karşılıklara ilişkin Tebliğde yer alan esas ve usuller çerçevesinde belirlenir. Bu şekilde yapılan değerlendirme sonucunda net pozisyon hesaplamasında kullanılacak uzun pozisyon, gayrinakdi kredi müşterisinden doğacak alacak tutarından, varsa pasif hesaplar içerisinde kendisi için ayrılan özel karşılık tutarının çıkarılması ile bulunur.

(5) Her bir döviz cinsi itibarıyla;

(A) Netleştirilmemiş uzun pozisyonları toplam tutarı ile netleştirilmemiş kısa pozisyonları toplam tutarından mutlak değer olarak büyük olanı özkaynağının yüzde yüzü (% 100)'ünü ve

(B) Netleştirilmemiş uzun pozisyonları toplam tutarı ile netleştirilmemiş kısa pozisyonları toplam tutarı arasındaki farkın özkaynaklarına oranı yüzde iki (% 2)'yi

geçmeyen bankalar, aynı dönem için kur riskine esas sermaye yükümlülüğünü hesaplamayabilirler.

Opsiyonlardan
Kaynaklanan
Piyasa Riski

15. (1) Bankalar portföylerinde bulunan faiz oranına, hisse senedine, döviz ve emtiaya veya bunlara dayalı oluşturulan vadeli faiz/kur anlaşması, forward, future ve swap gibi türev araçlar üzerinden düzenlenen opsiyonların maruz kaldığı piyasa riskini ve bu risk karşılığında tutulması gereken sermaye gereksinimi yükümlülüklerini hesaplamak zorundadırlar.
- (2) Opsiyonlar, yapılan opsiyon sözleşmelerinin sonucunda ortaya çıkan alım veya satım yükümlülükleridir. Opsiyon sözleşmeleri, iki taraf arasında yapılan ve alıcıya, ödeyeceği belli bir tutar (opsiyon primi) karşılığında, belirli bir vadeye kadar (veya belirli bir vadede), bugünden belirlenen bir fiyat (kullanım fiyatı) üzerinden opsiyona dayanak teşkil eden bir malı, kıymeti veya finansal göstereyi satın alma veya satma hakkı tanıyan, satıcıya da alıcının bu sözleşmeden doğan hakkını kullanması durumunda sözleşmeye dayanak teşkil eden malı, kıymeti veya finansal göstereyi satma veya alma yükümlülüğü getiren sözleşmelerdir.
- (3) Opsiyon hakkını elinde bulunduran alıcı (uzun), opsiyon sözleşmesini satarak yükümlülük üstlenen satıcı ise (kısa) pozisyon üstlenmiş olur.
- (4) Tüm opsiyon pozisyonları tamamen aynı opsiyonlarda tutulan ve tamamen eşlenmiş pozisyonlarla korunan bankaların, piyasa riski için herhangi bir sermaye yükümlülüğü tutmaları gerekmez.
- (5) Bankaların kısa pozisyon edindikleri anda (4)'üncü fıkrada izah edildiği şekilde bu riski uzun pozisyon ile korumaya almaları esastır.
- (6) Bankalar ancak 16'ncı madde de belirtildiği şekilde pozisyon tutabilirler. Bu durumda da basitleştirilmiş yöntemin kullanılması

şarttır.

Basitleştirilmiş
Yöntem

16. (1) Satın alınan opsiyonları olan bankalar bu yöntemi kullanırlar.
- (2) Sermaye yükümlülüğü, bankanın sahip olduğu her bir opsiyon pozisyonu için hesaplanır. Bulunan rakam, opsiyon sözleşmesine konu varlığın türüne göre, standart yöntem ile hesaplanan ilgili sermaye yükümlülüğüne eklenir.
- (3) Aşağıda yer alan tabloda belirtilen opsiyon pozisyonları ve ilgili sözleşmeye konu varlık pozisyonlarını kullanarak, her bir opsiyon pozisyonu için hesaplanır.

Basitleştirilmiş Yöntem

Pozisyon	Uygulama
Sözleşmeye konu varlığa ilişkin uzun pozisyon ve uzun satım opsiyonu veya Sözleşmeye konu varlığa ilişkin kısa pozisyon ve uzun alım opsiyonu	Sermaye yükümlülüğü, sözleşmeye konu varlığın piyasa fiyatı ile spesifik ve genel piyasa riski oranları toplamının çarpımından, kârda opsiyonun gerçek değerinin çıkarılması suretiyle bulunur.
Uzun alım opsiyonu veya Uzun satım opsiyonu	Sermaye yükümlülüğü, aşağıdakilerden küçük olanıdır: <ul style="list-style-type: none"> • Sözleşmeye konu varlığın piyasa fiyatı ile spesifik ve genel piyasa riski oranları toplamının çarpımı • Opsiyonun piyasa fiyatı

- (4) Bu maddenin uygulanmasında,
- (A) Sözleşmeye konu varlığın açıkça belirlenememesi durumunda opsiyonun uygulanması sonucunda elde edilecek varlık sözleşmeye konu varlık olarak kabul edilir.
- (B) Piyasa değerinin sıfır olduğu durumlarda sözleşmeye konu olan varlığın piyasa fiyatı olarak nominal değerler kullanılır.
- (C) Vadeye kalan süresi altı aydan fazla olan opsiyonlar için kullanım fiyatı, piyasa fiyatı yerine vadeli alım/satım fiyatı ile karşılaştırılır.
- (Ç) Opsiyonun piyasa fiyatının tespit edilememesi halinde, piyasa fiyatı yerine opsiyonun kayıtlı değeri kullanılabilir.
- (D) Sözleşmeye konu varlığın getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş, borçlanmayı temsil eden bir menkul değer olması halinde, genel risk için 10'uncu maddenin (5)'inci fıkrasındaki vade merdiveninde karşılık gelen oran kullanırken, spesifik risk için de 12'ci maddenin (1)'inci fıkrasındaki tablo kullanılarak oran tespit edilir.
- (E) Sözleşmeye konu varlığın hisse senedi olması durumunda ise 13'üncü maddenin (4)'üncü fıkrası gereği olan genel ve spesifik risk oranları kullanılarak sermaye yükümlülüğü hesaplanır.

(F) Sözleşmeye konu varlığın döviz veya emtia olması halinde, sermaye yükümlüğünün hesaplanmasında spesifik ve genel piyasa riski oranları toplamı yerine, döviz için yüzde sekiz (% 8), emtia için yüzde on beş (% 15) oranları uygulanır.

- Piyasa Riskine Esas Tutarın Hesaplanması 17. (1) Piyasa riskine esas tutar, standart yöntemle göre hesaplanan genel piyasa riski, spesifik risk, opsiyon riski ve kur riskinden kaynaklanan sermaye yükümlülükleri toplamının 12,5 (on iki buçuk) ile çarpılması suretiyle bulunur. Bulunan rakam bu amaç için risk ağırlıklı varlıklar arasında açılan satıra yerleştirilir.
- (2) Bankaların kendi yapıları çerçevesinde belirledikleri diğer muhtelif riskler için ayırmayı uygun buldukları sermaye yükümlülükleri toplamı (1)'inci fıkrada belirtilen usule uygun olarak belirlenen satıra yerleştirilir. Bu durumda, Merkez Bankası uygulanan model ve hesaplama yöntemi hususlarında ayrıntılı olarak bilgilendirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Operasyonel Riskin Hesaplama Esasları

- Operasyonel Riske Esas Tutar 18. Operasyonel riske esas tutar, temel gösterge yöntemi, standart yöntem veya alternatif yöntem ile hesaplanır. Söz konusu hesaplamada standart yöntem veya alternatif yöntemin kullanılabilmesi için Merkez Bankası'ndan izin alınması zorunludur.
- Temel Gösterge Yöntemi 19. (1) Bankanın son üç yıl itibarıyla gerçekleşen brüt gelir tutarlarının yüzde on beşinin (% 15) ortalamasının 12,5 (on iki buçuk) ile çarpılması suretiyle bulunacak değer operasyonel riske esas tutar olarak dikkate alınır.
- (2) Yıllık brüt gelir tutarı, yıl sonu itibarıyla gerçekleşen vergi öncesi kâr tutarına karşılıklar, bankanın destek hizmeti aldığı kişi ya da kuruluşlara yapılan ödemeler de dâhil olmak üzere faaliyet giderlerinin ilavesi ile bulunur. Menkul kıymetlerin (alım satım amaçlı ve vadeye kadar elde tutulacak) satışından kaynaklanan kâr/zarar ile olağanüstü gelirler ve sigortadan tazmin edilen tutarlar düşülür.
- (3) Bu maddenin (2)'nci fıkrası çerçevesinde hesaplanacak yıllık brüt gelir tutarının negatif ya da sıfır olduğu yıla ilişkin brüt gelir tutarı hesaplamaya dâhil edilmeksizin, pozitif olduğu yılların ortalaması hesaplanır. Son üç yıl boyunca yıllık brüt gelir tutarının negatif ya da sıfır olması halinde operasyonel riske esas tutar hesaplanmaz.
- Standart Yöntem Ve Uygulama Kriterleri 20. (1) Standart yöntemde operasyonel riske esas tutar, bankanın aşağıdaki tabloda belirtilen faaliyet kolları itibarıyla elde ettiği son üç yıla ait brüt gelirlerinin, bu faaliyet kollarına karşılık gelen oranlar ile çarpılması suretiyle bulunacak tutarlarının ortalamasının 12,5 (on iki buçuk) ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Seviye 1	Seviye 2	Aktivite Grupları	% Oran
Kurumsal Finansman	Kurumsal Finansman	Birleşme ve devralmalara, özelleştirmelere, sekürityasyon finansmanına (varlıkların menkul kıymetleştirilmesi), araştırma, devlete, kamu kurumlarına, belediyelere doğrudan ya da borçlanma senetleri mukabili verilen krediler, sendikasyon kredileri, ortaklık payı edinimi, danışmanlık hizmetleri.	18
	Ticari Bankacılık		
	Belediye/Kamu Finansmanı		
	Danışmanlık Hizmetleri		
Alım - Satım	Satışlar	Para ve sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı, repo, ters repo işlemleri, efektif döviz ve kıymetli maden işlemleri gibi hazine işlemleri ile emtiaya dayalı sözleşmelerin alım satımı.	18
	Piyasa İşlemleri		
	Emtiaya dayalı Pozisyonlar		
	Hazine İşlemleri		
Perakende Bankacılık	Perakende Bankacılık	Tüketici kredi ve mevduatları, bankacılık hizmetleri, bireysel krediler ve mevduatlar, bankacılık hizmetleri, yatırım danışmanlıkları, Ticari/Bireysel/Kurumsal kartlar, perakende servisler.	12
	Bireysel Bankacılık		
	Kart Servisleri		
Ticari Bankacılık	Ticari Bankacılık	Proje finansmanı, gayrimenkul, ihracat finansmanı, ticari kredi, faktoring, finansal kiralama, kredi, garantiler, dış ticaret işlemleri, kambiyo işlemleri.	15
Takas ve Ödemeler	Banka Dışı Müşteriler	Ödeme ve tahsilatlar, para havaleleri, takas hizmetleri.	18
Acente Hizmetleri	Emanet ve Saklama	Sigorta acenteliği, kiralık kasa ve saklama faaliyetleri, menkul kıymet kredisi.	15
	Şirket Acenteliği		
Varlık Yönetimi	İsteğe Bağlı ve İsteğe Bağlı Olmayan Varlık Yönetimi	Çeşitlendirilmiş, bireysel, kurumsal, açık, kapalı, özel fonlar	12
Perakende Aracılık	Perakende Aracılık	Tam yetkili bireysel aracılık hizmeti	12

- (2) Herhangi bir faaliyet koluna ilişkin yıllık brüt gelir tutarının negatif hesaplanması diğer bir faaliyet koluna ya da faaliyet kollarına ilişkin pozitif yıllık brüt gelir tutarlarını azaltıcı etki yapabilir. Belirli bir yılda bütün faaliyet kollarına ilişkin toplam yıllık brüt gelir tutarı negatif hesaplanmış ise, o yıla ait brüt gelir sıfır olarak dikkate alınmak suretiyle ortalama hesaplanır.
- (3) Merkez Bankası tarafından bu yöntemin kullanılabilmesi için izin verilmesinde;
- (A) Banka yönetim kurulunca;

- (a) Operasyonel risk yönetimine ilişkin politika ve uygulama usullerinin belirlenip belirlenmediği,
  - (b) Periyodik olarak operasyonel risk yönetimine ilişkin uygulamaların kontrol edilip edilmediği,
  - (B) Bankanın iç kontrol, iç denetim ve risk yönetim sistemlerinin yeterli olup olmadığı,
  - (C) Bankanın, mevcut faaliyetlerinden elde ettiği brüt gelirleri bu maddenin (1)'nci fıkrasında belirtilen faaliyetler ile eşleştiren yazılı muhasebe uygulamaları ya da talimatlarının olup olmadığı ve bilgi sistemlerinin bunlar ile uyumlu hale getirilip getirilmediği,
  - (Ç) Bankanın bilgi sistemlerinin bu maddenin (1)'nci fıkrasında belirtilen faaliyetlerden kaynaklanan kâr ya da zararın düzenli bir şekilde takibine imkân sağlayacak yapıya sahip olup olmadığı, dikkate alınır.
- (4) Bu maddenin (3)'üncü fıkrasının (C) bendi uyarınca banka tarafından yapılacak brüt gelir tutarına ilişkin eşleştirmelerde;
- (A) Bu maddenin (1)'inci fıkrasında belirtilen faaliyetler ile doğrudan eşleştirmenin mümkün olmadığı durumlarda, bu faaliyetlerden hangisini destekleyen bir faaliyet olduğu değerlendirilir ve o faaliyetten sağlanan gelire dâhil edilir.
  - (B) Eğer birden fazla faaliyet konusundan sağlanan bir gelirse en büyük katkısı olan faaliyetten sağlanan gelir olarak hesaplamaya dâhil edilir.

Alternatif
Yöntem Ve
Uygulama
Kriterleri

21. (1) Alternatif yöntemde operasyonel riske esas tutarın belirlenmesinde,
- (A) Bu Tebliğin 20'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında belirtilen perakende ve ticari bankacılık faaliyet kolları hariç olmak üzere, söz konusu 20'nci maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde diğer faaliyet kolları için brüt gelir üzerinden ortalama değer hesaplanır.
  - (B) Perakende ve ticari bankacılık kapsamındaki kredilerin ve diğer alacakların yıl sonu bakiyelerinden hareketle bulunacak son 3 yıllık ortalamasının yüzde üç buçuğu (% 3,5) hesaplanır ve yüzde on beş (% 15) oranı ile çarpılarak ortalama değer hesaplanır.
  - (C) Bulunan her iki değer toplanarak 12,5 (on iki buçuk) ile çarpılması sonucu alternatif yönetime göre operasyonel riske maruz değer bulunur.
- (2) Merkez Bankası'na bu yöntemin kullanılabilmesi için yapılan izin başvurularına ilişkin değerlendirmede bu Tebliğin 20'nci maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen kriterler dikkate alınır. İzin başvurusunda bulunulabilmesi için, bankanın son üç yıl itibarıyla bu Tebliğin 19'uncü maddesinin (2)'nci fıkrasında belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak yıllık brüt gelir tutarlarının en az yüzde doksanının (% 90) perakende ve ticari bankacılık faaliyet kollarından elde edilmiş olması ve bu durumun bağımsız denetim raporu ile belgelendirilmesi zorunludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kaldıraç Standart Oranı Hesaplama

Toplam Risk
Tutarının
Hesaplanması

22.

- (1) Toplam risk tutarı; bilanço içi varlıkların, bilanço dışı işlemlerin, türev finansal araçlar ile kredi türevlerinin ve menkul kıymet veya emtia teminatlı finansal işlemlerinin risk tutarlarının toplamından oluşur.
- (2) Bilanço içi varlıkların risk tutarları, “*Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Tebliğ*” istinaden ayrılan özel karşılıklar düşülmesi suretiyle hesaplanır. Tükenme ve değer kaybıyla karşı karşıya olan varlıkların, kredi eşdeğerleri ilgili amortismanlar ve karşılıklar sonrası değerleri dikkate alınır. Ana sermayeden indirilen varlıklar için risk tutarı hesaplanmaz.
- (3) Bilanço dışı işlemlerin risk tutarlarını hesaplarırken, “*Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Tebliğ*” istinaden ayrılan özel karşılıklar düşüldükten sonraki değerleri dikkate alınır. Bilanço dışı işlemlerden, banka tarafından herhangi bir şarta bağlanmaksızın istenildiğinde cayılabilen taahhütlere yüzde on (% 10), diğer işlemlere yüzde yüz (% 100) krediye dönüştürme oranı uygulanarak risk tutarları hesaplanır.
- (4) Döviz, faiz oranına, altına dayalı türev finansal araçlar ve bankanın koruma alıcısı olduğu kredi türevlerinin risk tutarları, Ek 3 de anlatılan gerçeğe uygun değerine göre değerlendirilerek hesaplanır.
- (5) Bankanın koruma satıcısı olduğu kredi türevlerinin risk tutarları, korumaya konu olan referans varlığın gerçeğe uygun değerine kredi türevinin yenileme maliyetinin eklenmesi suretiyle hesaplanır.
- (6) Koruma satıcısı bir bankanın aynı zamanda koruma alıcısı olduğu durumlarda,
  - (A) Koruma alıcısı ve satıcısı olunan kredi türevlerine konu referans varlıkların borçluları ve varlıkların ödeme öncelikleri aynı ve
  - (B) Koruma alıcısı olunan kredi türevinin vadesi koruma satıcısı olunan kredi türevine eşit veya uzun iseKorumaya konu olan referans varlıkların gerçeğe uygun değerleri netleştirilir. Koruma satıcısı olunan kredi türevinin risk tutarı, korumaya konu referans varlıkların netleşmemiş kısımları üzerinden Ek 3 de belirtildiği şekilde potansiyel kredi risk tutarı eklenerek hesaplanır.
- (7) Referans varlığın gerçeğe uygun nominal değerinden küçük olması halinde nominal değer kullanılır.
- (8) Bankanın kendi nam ve hesabına gerçekleştirdiği menkul kıymet veya emtia teminatlı finansman işlemlerinin risk tutarı verilen nakit, menkul kıymet veya emtianın değerlendirme tutarının, alınan nakit, menkul kıymet veya emtianın değerlendirilmiş tutarından fazla olan kısmıdır.
- (9) Bankanın, gerçekleştirilmesine aracılık ederek takasının tamamlanmasını taahhüt ettiği menkul kıymet veya emtia teminatlı finansman işlemlerinin risk tutarı, müşterinin/karşı tarafın aldığı nakit veya menkul kıymet veya emtianın değerlendirilmiş tutarının müşterinin/karşı tarafın aldığı nakit veya menkul kıymet veya

emtianın değerlenmiş tutarından fazla olan kısmıdır.

- (10) Risk tutarları hesaplanırken, kredi risk azaltım teknikleri uygulanmaz, krediler ile mevduat netleştirilemez.

BEŐİNCİ KISIM Diğer Hükümler

Asgari
Sermaye
Yeterliliği
Standart
Oranı, İhtiyati
Sermaye
Yeterliliği
Standart
Oranı,
Kaldıraç
Standart Oranı
Hesaplama ve
Gönderilme
Dönemi

23. (1) Bankalar için asgari sermaye yeterliliği standart oranı yüzde on (% 10), ihtiyati sermaye yeterliliği standart oranı yüzde on iki (% 12) olarak uygulanır. Ayrıca asgari yüzde üç (% 3) kaldıraç standart oranının idamesi şarttır.
- (A) Sermaye yeterliliği standart oranının hesaplanmasında kullanılan muhasebe verileri, Merkez Bankası tarafından hazırlanan “Bankalarca Uygulanacak Muhasebe Standartları, Tek Düzen Hesap Planı ve İzahnamesi” ile bankaların hesap ve kayıt düzenlerine ilişkin diğer mevzuata ve Ek 1’de yer alan cetvele uygun olarak düzenlenen verilerden elde edilir. Sermaye yeterliliği standart oranı sermaye yeterliliği analiz formunda belirtilen esaslara göre hesaplanır.
- (B) Kaldıraç standart oranının hesaplanmasında kullanılan muhasebe verileri, Merkez Bankası tarafından hazırlanan “Bankalarca Uygulanacak Muhasebe Standartları, Tek Düzen Hesap Planı ve İzahnamesi” ile bankaların hesap ve kayıt düzenlerine ilişkin diğer mevzuata ve Ek 4’de yer alan cetvele uygun olarak düzenlenen verilerden elde edilir. Kaldıraç standart oranı bildirim formunda belirtilen esaslara göre hesaplanır.
- (2) Bankalarca mali tablolar üzerinden elde edilen sermaye yeterliliği standart oranı ile kaldıraç standart oranı tablolarının Merkez Bankası tarafından belirlenen dönemlerde Merkez Bankası’na gönderilmesi gerekir.
- (3) Merkez Bankası, bankaların mali bünyesini etkileyen diğer faktörleri de dikkate alarak, kaldıraç standart oranının, asgari sermaye yeterliliği standart oranının ve/veya ihtiyati sermaye yeterliliği standart oranının artırılmasını, banka bazında farklı oranların uygulanmasını ve hesaplama ve gönderilme dönemlerinin farklılaştırılmasını kararlaştırabilir.

Oransal
Sınırlara
Uyumsuzluk

24. (1) Asgari sermaye yeterliliği standart oranının ve/veya kaldıraç standart oranının altına düşen bankalar hakkında Merkez Bankası’nca Yasanın 37’nci maddesi kapsamında gerekli tedbirler alınır.
- (2) (A) Sermaye yeterliliği standart oranı ihtiyati oranın altına düşen bankalar 25’inci madde hükümlerine tabi olurlar.
- (B) Merkez Bankası, talep üzerine, bankanın durumunun hususiyet arz ettiğini tespit etmesi ve uygun görmesi halinde, bankayı 25’inci maddenin (1)’inci fıkrasında belirtilen kısıtlamaların bazılarında muaf tutabilir.
- (3) Yapılacak incelemelerde, bu Tebliğde belirtilen standart oranların tutturulmasına yönelik uygun olmayan işlemlerin yapıldığının tespiti halinde, bu işlemlere karşılık gelen tutarlar geriye yönelik olarak varlık

ve yükümlülüklerden düşölmek suretiyle ilgili döneme ilişkin standart oranlar yeniden hesaplanır.

Sermaye
Yeterliliği
Standart oranı
İhtiyati Oranın
Altında olan
Bankalara
Uygulanacak
Kısıtlamalar

25. (1) Sermaye yeterliliği standart oranı ihtiyati oranın altına düşen bankalar, aykırılığın gerçekleştiği ay sonu raporlama dönemini takip eden 6 aylık süre içerisinde;
- (A) Şube açamazlar.
- (B) Mevcut iştirak/bağlı ortaklıklarına ilave kaynak aktaramazlar, yeni mali veya mali olmayan iştirak/bağlı ortaklık edinemezler.
- (C) Yönetim kurulu üyeleri, kredi komitesi üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcıları ile bunların risk grubu oluşturduğu gerçek ve tüzel kişilere, bankanın dâhil olduğu risk grubuna ilave kredi kullanıramazlar. Kamuya ise aşığıda belirtilen istisnalar haricinde ilave kredi kullanıramazlar:
- (a) İhlalin tespitinden önce açılmış olan borçlu cari hesaplara tahsis edilmiş olan limitler dâhilinde kredi kullanırımı,
- (b) Nakit bloke karşılığı nakdi/gayrinakdi kredi kullanımları,
- (c) Vadesi gelen gayrinakdi kredilerin aynı koşullarla tekrar kullanırımı.
- (Ç) Yeni gayrimenkul edinemezler.
- (D) İhtiyati oranın altına düştükleri en son döneme ait özkaynaklarının yüzde ikisini (% 2) aşan sabit kıymet yatırımı yapamazlar. Söz konusu yüzde ikilik (% 2) oran 6 aylık süreler bazında hesaplanır.
- (2) (A) Bankanın 24'üncü maddenin (2)'nci fıkrasının (A) bendi kapsamında kısıt altına alınmasına sebep olan koşullar 6 aylık süre içinde düzeltilse bile bu maddenin (1)'inci fıkrası çerçevesinde bankaya uygulanan kısıtlamalar 6 aylık süre tamamlanana kadar devam eder.
- (B) Bankanın 24'üncü maddenin (2)'nci fıkrasının (A) bendi kapsamında kısıt altına alınmasına sebep olan koşulların 6 aylık süre sonunda düzeltilmemiş olması halinde bu maddenin (1)'inci fıkrası çerçevesinde bankaya uygulanan kısıtlamalar takip eden 6 ay boyunca uygulanır.
- (C) Bu fıkranın (A) ve (B) bentlerinde tanımlanan kısıttan çıkış ve kısıt süresi uzatma prosedürü her 6 ayda bir gözden geçirilerek sürdürölür.
- (3) Bu madde altında kısıta tabi olduğu halde kısıtın gereklerini yerine getirmeyen bankalar yukarıdaki (2)'nci fıkranın (C) bendi kapsamındaki değerlendirme aşamasında kısıt altına alınmalarına sebep olan koşulları düzeltmiş olsalar dahi bankaya uygulanan kısıtlamalar 6 ay süreyle uzatılır.
- (4) Bir önceki mali yıl içinde sermaye yeterliliği standart oranı ihtiyati oranın altına düşen bankalar, ana sermaye azalması sonucunu doğuracak kâr dağıtımı yapamazlar ve/veya yöneticilerine ve personeline her ne isimle olursa olsun doğrudan ya da dolaylı prim/bonus benzeri ek ödeme yapamazlar.

Kredi
Limitlerine
Uyumsuzluk
Halinde
Uygulanacak
Yaptırımlar

26. (1) Bu Tebliğin 6'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasının (H) bendi kapsamında limit aşımı bulunan bankalara, yaptırım süresi limit aşımının gerçekleştiği ve giderildiği ay sonu raporlamaları arasındaki süre kadar olmak kaydıyla aşağıdaki yaptırımlardan en az biri Merkez Bankası tarafından uygulanır:
- (A) 41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın (23)'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası altında yayımlanan "*Genel Disponibilite Tebliği*" çerçevesinde bankaya uygulanan disponibilite oranı aynı Tebliğin 3'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca 10 puana kadar artırılır.
- (B) Merkez Bankası'ndan kullandığı fonlar karşılığı nezdinde bulundurması gereken teminat miktarı, her fon imkânı için ayrı ayrı yüzde on (% 10) oranına kadar artırılır.
- (C) 32/2009 sayılı TMSFİF Yasası'nın 11'inci maddesinin (2) ve (3)'üncü fıkraları altında yayımlanan "*Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği*"ne göre ödemesi gereken tasarruf mevduatı sigortası prim tutarları, limit aşımını takip eden ilk hesaplama döneminde yüzde yirmi beş (% 25) oranında artırılır.
- (Ç) 41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın 23'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası gereğince Merkez Bankası'nca belirlenen zorunlu karşılık oranları 2 puana kadar artırılır.
- (2) Son 12 ay içinde farklı dönem ve/veya farklı hesaplarda en az iki limit aşımında bulunan bankalara yukarıdaki (1)'inci fıkra hükmü, söz konusu fıkranın her bendindeki azami oranlar iki katına kadar dikkate alınarak uygulanır.
- (3) Son 12 ay içinde farklı dönem ve/veya farklı hesaplarda en az dört limit aşımında bulunan veya kendilerine tanınan mühlet içinde limit aşımını gidermeyen bankalar, sermaye yeterliliği standart oranlarının ihtiyati oranın altında olup olmadığına bakılmaksızın, Merkez Bankası'na gerek görülmesi halinde 24'üncü maddenin (2)'nci fıkrası hükümlerine tabi tutulabilirler.

ALTINCI KISIM Geçici Kurallar

Geçici Madde
Kaldıraç
Standart
Oranının ve
Opsiyon
Riskinin
Hesaplanmaya
Başlanması

1. Kaldıraç standart oranı ile opsiyon riski Ağustos 2016 dönem verileri itibarıyla hesaplanmaya başlanır.

YEDİNCİ KISIM
Son Kurallar

- Yürürlükten
Kaldırma
9.8.2007
R.G.144
17.8.2007
R.G.151
19.3.2008
R.G.53
1.7.2009
R.G.113
7.1.2014
R.G.5
12.1.2015
R.G.6
27. Bu Tebliğ yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, 39/2001 Sayılı Bankalar Yasasının 33'üncü maddesi altında çıkarılan ve 9 Ağustos 2007 tarih ve 144 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "*Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ*" altında yapılan ve yapılacak olan işlemlere hâle gelmeksizin yürürlükten kaldırılır.
- Yürürlük
28. Bu Tebliğ Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.